

België - Belgique
PB - PP
3620 Lanaken
Cicindria
BC 30244

Erica

Contactblad van de Limburgse Natuurgidsen

VU: VZW WLN - Vatstraat 3 - 3620 Lanaken - Afgiftekantoor: 3620 Lanaken Stationstraat - Erkenningsnummer P702057

De Werkgroep Limburgse Natuurgidsen
wenst jullie een gelukkig en vooral gezond 2012.

Winter 2012

Januari - Februari - Maart
Driemaandelijks

Algemene Informatie

Jaargang 39 - Magazine Winter 2012

Voorzitter

Leo Thomassen
Velmerlaan 12
3806 Velm Sint-Truiden
TEL: 011 68 88 11
email: leo.thomassen@skynet.be

Verantwoordelijke Uitgever

Marc Van de Sande
Vatstraat 3
3620 Lanaken
TEL: 0499 71 86 00
email: erica@limburgsenatueurgidsen.be

Secretaris – Persverantwoordelijke

Luc Reinquin
Wiekstraat 119
3600 Genk
TEL: 089 36 26 38
email: luc.reinquin@telenet.be

Abonnementen

€8,00 of €10,75 (inclusief verzekering) met vermelding van Erica + 'Naam' op:
RekNr: 235-0010248-75.
IBAN: BE05 2350 010248 75
BIC: GEBABEBB

Penningmeester

Robert Spelmans
Rode Kruisplein 12/3 bus 1
3940 Hechtel
TEL: 011 73 44 87
email: spelmans.robert@skynet.be

Druk:

Drukkerij Begas
Molenweideplein 2
3620 Lanaken
Tel.: 089 71 43 71

CVN Limburg

Het Groene Huis
tav Petra Haesen
Domein Bokrijk
3600 Genk
TEL: 011 26 54 82
email: petra.haesen@c-v-n.be

Cover Fotografie:

Florent Vandevoort
www.florif.be

www.limburgsenatueurgidsen.be

Inhoud

Algemene informatie	2
Inhoud	3
Woordje van de voorzitter	4
In memoriam	5
CVN Toekomstbeeld	6-7
Jaarvergadering 2012	8-12
Geologie en mijn stagewandeling	13-14
Paddenstoelen à l'Italiano	15-19
Abonnementen 2012	19
CleanTechAmbassadeur	20-22
Vormingsactiviteiten	23-25
Er was eens	26-29
Boekenplank – 20 jaar LIKONA	30
Bibliografie	31
Kalender	32

Gefeliciteerd!!

Wij feliciteren van harte Maria en Paul Hubert voor hun diamanten jubileum.

Paul was vele jaren vaste begeleider van de cursus natuurgids in Bokrijk. Je ziet dat dit het huwelijksgeluk bevordert.

De Limburgse natuurgidsen wensen jullie nog vele jaren samen.

Nieuws van CVN

- Samenwerkingsovereenkomst met Natuurpunt Educatie een feit
- CVN zoekt Algemeen coördinator
- CVN is nu actief op facebook.
<http://www.facebook.com/ontdekdenatuurgidsinjezelf>
- Je kan je abonneren op de nieuwsbrief.
- en veel meer....

Alle informatie vind je op www.c-v-n.be

Woordje van de voorzitter

Leo Thomassen

Erica Winter 2012

Wij zijn einde november als ik dit artikel schrijf en het najaarsweer doet het nog altijd schitterend of moeten wij dit 'schitterend' toch nuanceren?

Wij beleefden de droogste novembermaand sinds mensenheugenis. Nu, dat is misschien een compensatie van de natte zomer die wij kenden maar toch, het is niet normaal dat wij deze tijd van het jaar geen druppel regen krijgen. Wij zullen moeten afwachten wat de winter brengt om de watervoorraad aan te vullen. De verwoede ontkenners van de klimaatverandering zullen nu toch ook stilaan moeten toegeven dat er iets aan de hand is. Nochtans bij de onderhandelingen om misschien nog eens ooit een federale regering te hebben in ons land is er niets te merken van maatregelen om het milieu een handje toe te steken tenzij zij geld opbrengen voor de staatskas.

En daarmee loopt het jaar van de vrijwilliger ook stilaan naar zijn einde. Hebben wij er iets van gemerkt, heeft dit jaar vanwege het beleid iets bijzonders bijgebracht voor de vrijwilliger? Wij organiseerden toch half september de 'dankdag' voor de vrijwilligers waarop wij nog steeds kunnen beroep doen en wij mogen daar fier op zijn. Wij hebben gelukkig nog sympathisanten en natuurgidsen die 'pro deo' zich inzetten om de cursussen te geven en te begeleiden. Heel speciaal zeker dit jaar nogmaals dank aan alle medewerkers voor hun inzet, de leiding en begeleiding in vriendschap, het schrijf-, tik-, tel- en plakwerk, de ideeën, de website, de moppen tussendoor, de kus, de handdruk en het schouderklopje aan elkaar.

Wij durven hopen, en hebben er vertrouwen in dat wij volgend jaar nog steeds op toegewijde vrijwilligers kunnen beroep doen en misschien nog nieuwe mensen kunnen aantrekken.

In 2012 is het programma van de cursus natuurgids anders dan anders. Wij starten niet meer traditioneel met 2 cursussen in februari maar slechts met één in het weekend. Een tweede cursus start dan in september op donderdag.. Het succes van de cursus in Tongeren, die op dit ogenblik loopt, heeft ons geïnspireerd om dat ook in Bokrijk te proberen.

Tijdens de laatste les en het eindgesprek hebben wij opnieuw kunnen ervaren dat de cursisten het spijtig vonden dat de cursus zo snel voorbij gegaan was. Zij hebben zich dus niet verveeld en onze boodschap aan hen is: 'Als je niet tevreden bent over de cursus, zeg het aan ons, maar als je tevreden bent, vertel het aan je omgeving zodat wij bij de nieuwe start weer heel wat mensen zullen bereiken.

Ook heeft Marc ervoor gezorgd dat er weer heel wat vormingsactiviteiten op het getouw staan volgend jaar. Een bloemlezing daarvan vind je verder in deze Erica.

Vergeet ook niet de Feestelijke Jaarvergadering van de natuurgidsen. De Werkgroep nodigt u uit op zaterdag 7 januari in Koersel-Beringen. Hopelijk zijn dan de wegen beter berijdbaar dan vorig jaar en kunnen wij rekenen op een ruime belangstelling. Ook hierover vind je verder informatie in deze Erica. Een hartelijke proficiat voor de organisatie gaat naar Lisette Hauquier en haar Luc. Beter dan zij dat doen kunnen wij ons niet voorstellen.

Tenslotte nog een hartelijke proficiat aan onze nieuwe collega's natuurgidsen. Zij ontvingen hun diploma op 10 december uit handen van de gedeputeerde voor natuur, de heer Frank Smeets, en de voorzitter van CVN, mevrouw Rosine Van Oost.

Aan de nieuwe natuurgidsen die misschien nog kampen met enige onzekerheid dit Chinese spreekwoord: "Wees niet bevreesd langzaam vooruit te gaan, maar wel om stil te blijven staan.

Een zalig Kerstfeest en gelukkig Nieuwjaar.

Leo

In memoriam

**Herinnering aan
Nico Janssen**

**° 01-05-1935
+ 16-09-2011**

**Echtgenoot van
Alda Baeten**

Vader van Sil Janssen

**Herinnering aan
Gust Berrevoets**

**° 11-08-1921
+ 25-09-2011**

**Schoonvader van
Jos Poelmans**

Alda, Sil, Jos

**wij wensen u en uw familie en vrienden veel
sterkte met het verlies van jullie dierbare.**

Het toekomstbeeld

De Werkgroep Limburgse natuurgidsen is de organisator van het cursusaanbod van het Centrum Voor Natuur- en milieueducatie (CVN).

Hierna laten wij u kennismaken met Toekomstbeeld van CVN, gezien door haar voorzitter.

Al 45 jaar is CVN toonaangevend wat betreft volwassenenvorming inzake natuur en milieu. Vorig jaar ontving de achtduizendste natuurgids zijn getuigschrift en intussen vullen nieuwe natuurgidsen de rangen verder aan. De cursussen 'Natuur in zicht', Natuurgids, en de vervolgm modules vormen de ruggengraat van de meer dan 3000 jaarlijks gepresteerde cursussen, verspreid over heel Vlaanderen, naast andere meer gespecialiseerde cursussen zoals milieurecht en streekverkenningen. Gaandeweg zijn deze cursussen opengetrokken van natuur en milieu strictu sensu naar educatie in het bredere perspectief van duurzame ontwikkeling.

De actualisering van deze ongemeen rijke basiskennis en de organisatie van de cursussen overal te lande blijft zeer belangrijk binnen de globale werking van het CVN. Maar als socio-culturele en milieuorganisatie draagt CVN ook een maatschappelijke verantwoordelijkheid die het zuivere cursuswerk overstijgt. De snel veranderende samenleving staat in de nabije toekomst voor moeilijk in te schatten uitdagingen door de globalisering en de klimaatverandering. Een organisatie die beschikt over een dergelijke schat aan inhoudelijke kennis en methodologische expertise en tevens een achterban heeft van duizenden vrijwilligers, die ondersteund worden door een team beroepskrachten, kan niet anders dan zich bezinnen over haar maatschappelijke relevantie.

Intussen zijn de krijtlijnen voor de vernieuwing van de komende jaren uitgewerkt in een nieuw beleidsplan 2011-2015. Deze vernieuwing situeert zich zowel op het inhoudelijk-thematische vlak als op het organisatorische. Naast de bestaande basiskennis zal de inhoudelijke vernieuwing erin bestaan sterker in te spelen op het internationaal en nationaal natuur-, milieu- en klimaatbeleid en dit waar mogelijk te anticiperen. Natuurgidsen worden nu vooral ingezet voor het begeleiden van groepen wandelaars, scholen, verenigingen, en dit betreft vandaag vooral - zeer waardevolle - kennisoverdracht. Maar kennis en inzichten beklijven enkel als ze gekoppeld worden aan actiegerichtheid. Vanuit de reflectie over mogelijke lacunes in het bestaande beleid kan CVN kortere handelingsgerichte cursussen ontwerpen, met een grote maatschappelijke relevantie en op maat van nieuwe doelgroepen. De centrale figuur blijft hierbij de CVN-vrijwilliger, als doelpubliek en nadien als mogelijke uitdrager van de nieuwe cursus. Thematische werkgroepen, samengesteld door CVN-vrijwilligers en externe experts, kunnen deze nieuwe inhoud vorm geven.

Ook in de verruiming van de projectwerking bij CVN ligt een belangrijke uitdaging. CVN is momenteel een financieel gezonde organisatie, maar voor nieuwe initiatieven

zullen ook nieuwe middelen moeten gevonden worden. De uitbouw van een sterke projectwerking, in nauwe samenwerking met gewestelijke en internationale partners zoals de Nederlandse zusterorganisatie IVN is dan ook het sluitstuk voor een geslaagde en blijvende vernieuwing.

Nieuwe inhoud en aanboren veronderstelt tevens een sterke netwerking en de uitbouw van een hechte samenwerking met andere organisaties en overheden, bij voorkeur over de grenzen van de sector heen. Landbouw- en natuurorganisaties zijn hierbij voor de hand liggende partners, maar ook naar migrantenorganisaties en de transitiebeweging moet een toekomstgericht beleid concrete initiatieven nemen. Om dat alles in de komende jaren waar te maken, wordt een dynamisch pers- en communicatiebeleid op gang gebracht.

De kracht voor deze vernieuwing moet CVN vinden in zijn vrijwilligers, in hun expertise, hun gedrevenheid, hun kennis.

Het team beroepskrachten is er vooral om dat potentieel naar boven te halen, te structureren en via tal van initiatieven te laten uitmonden in maatschappelijke relevantie. Daarom is een sterk vrijwilligersbeleid onontbeerlijk, dat via een gevarieerd arsenaal van navorming, vrijwilligersdagen, werkgroepen... aanmoedigt en de vlam brandende houdt.

Rosine Van Oost

Voorzitter CVN

Jaarvergadering 2012

Lisette Hauquier

Niet te missen

Graag nodigen wij u uit op onze jaarvergadering op zaterdag 7 januari 2012.

Dit jaar zal de jaarvergadering plaatsvinden in Feestzaal Cor, Pastorijstraat 42 te Koersel

Programma:

09u30: Ontvangst in de feestzaal "Cor" – Pastorijstraat 42, Koersel-centrum
De koffie of thee met een koekje staat voor u klaar.
Impressie: Vallei van de Zwarte Beek – in vogelvlucht van bron tot monding

10u00: Start van de vergadering

Welcome

- Verwelkoming door de voorzitter
- Voorstelling "Natuur en landschap in het beekdallandschap Zwarte Beek vroeger en nu" door Willy Vanlook, bestuurslid Natuurpunt Beringen
- Korte voorstelling van de namiddagactiviteiten door Luc Vanoppen

12u00: Genieten van een heerlijke broodmaaltijd en lekkere wintersoep

13u30: Vertrek naar de keuze-locaties:

- Winterse Heidewandeling – vertrek aan Vlaams-Bezoekerscentrum "De Watersnip"
- Wandeling in de Vallei van de Zwarte Beek – vertrek aan Koersel kapelletje.
- Voorstelling van het machinepark met daaropvolgend een terreinwandeling – vertrek aan Reservaatboerderij thv. Bosstraat 87
- Rondleiding in en rond het Bezoekerscentrum "De Watersnip"

16u00: Gezellig nakeuvelen met een hapje en een drankje. Dit gaat eveneens door in het Vlaams Bezoekerscentrum "De Watersnip"

Meer info: Lisette Hauquier – GSM 0494 47 20 10

Jaarvergadering 2012

Niet te missen

Hoe kan je ons bereiken?

Jaarvergadering 2012

Lisette Hauquier

Koersel: het ontstaan en wat je vandaag kan bezichtigen

700 Je vindt de eerste nederzettingen terug – afhankelijk van de gemeente Lummen.

± 800 De leenheer van Lummen bouwt de Sint-Brigidakapel in Koersel-centrum. Sint-Brigida wordt dan ook de patroonheilige van Koersel. In 1579 plunderden huursoldaten van Diest de eerste kerk en staken ze in brand. In 1657 legerde een regiment ruiters, onder Prins de Condé, 4 maanden in het dorp. Zij brachten de kerk heel wat schade toe. In 1834 werd de kerk voor een tweede keer door brand verwoest. De vergunning om de huidige driebeukige classicistische kerk te bouwen werd verleend in 1836. Omstreeks 1850 was de kerk volledig afgewerkt.

1166 Voor de eerste keer wordt de naam “Corsela” vermeldt. De betekenis van de naam stamt af van ofwel het Latijnse Curticella = kleine hoeve of het Germaanse Corsala = hoeve van Cor. De schrijfwijze varieert in de loop der jaren: Corsala, Corsele, Coorsele, Coorsel, Coursele, Coursel, Koersel.

1204 De leenheer van Lummen schenkt zijn kerkelijke prerogatieven over Koersel aan de norbertijnen van Averbode (tot 1829). Bestuurlijk bleef Koersel ressorteren onder de heerlijkheid Lummen.

1653 De abdij van Averbode verbouwde de bestaande pastorie tot een fraaie pastorie (nu recht tegenover de feestzaal Cor). Zij wordt nog steeds bewoond door de Koerselse pastoor.

18e E Het oudste gedeelte van het Kasteel Quanonne (vooraan in de Pastorijstraat) werd opgericht door de familie Peeten. In de 19e eeuw werd het gebouw flink vergroot en sprak de Koerselaar over “het kasteel”. Nadien kwam het gebouw door huwelijk in handen van de familie Quanonne. Zij verfraaiden het kasteel en het goed bewaarde achterliggend park. Nu bewoont de familie Cels het gebouw en herbergt er een antiekhandel.

1826 Het bedevaartsoord, Onze-Lieve-Vrouw-aan-de-staak ontstaat. In mei van dit jaar was de Koerselse landbouwer Jan Nicolaes Swartenbroekx alleen op weg naar de Hogenbosheide (gelegen tussen Koersel en Hechtel). Plots kreeg hij hevige buikkrampen, zo hevig dat hij dacht dat hij ging sterven. Hij bad tot O.L.Vrouw en dronk van het water van de bron. Wonder bij wonder, hij genas. Uit dankbaarheid plaatste hij op 5 mei 1826 op de plaats van genezing een staak met daaraan een zelfgemaakt O.L.Vrouwbeeld.

De eerste lemen kapel dateert van 1828. Al snel werd een stenen kapel opgericht (1833). Het altaar werd aangekocht in het Begijnhof van Diest. In 1939 werd deze kapel vergroot.

In 1910 werd het aanpalende Mariapark aangelegd. De stenen grot, een nabootsing van de grot van Lourdes, wordt gebouwd. Door een gift konden de staties van Onze Lieve Vrouw van de Zeven Weeën worden bijgezet. De beelden stellen op treffende en aangrijpende wijze de 7 weeën of 7 smarten van de Moeder Gods voor. Ook de Calvarieberg met diverse heiligenbeelden dateert uit deze periode.

Jaarvergadering 2012

Koersel: het ontstaan en wat je vandaag kan bezichtigen

1829 De bakstenen Mariakapel (op het einde van de Pastorijstraat) wordt gebouwd. Zij is rechthoekig en met pannen bedekt.

1851 Het neoclassicistische gebouw "De Kring" (Koersel-dorp 25) werd opgericht en diende als gemeentehuis en school. Het gebouw doet nu dienst als brasserie. Momenteel wordt het dak volledig hersteld.

1909 De voorbereidingswerken begonnen voor de uitbouw van de steenkolenmijn in Beringen-Mijn (deelgemeente van Koersel). De eerste steenkool werd in 1922 bovengehaald. De koolmijn sloot op 28 oktober 1989. Door de komst van de steenkoolmijn veranderde een gedeelte van het landelijke Koersel definitief. De nieuwe mijnindustrie palmde een groot deel van de heidegronden in.

Ook het leven van de Koerselaar, die grotendeel van de landbouw leefde, veranderde met de komst van de mijn. De boeren werden mijnwerkers. De Kempen was dunbevolkt en daarom ging de mijndirectie op zoek naar gastarbeiders in o.a. Italië, Tsjecho-Slowakije, Polen, Oostenrijk, Hongarije, Joegoslavië, Griekenland, Turkije en Marokko.

1963 Het ontstaan van het recreatieoord 't Fonteintje. De gemeente laat een gebouw met uitkijktoren bouwen. Dit recreatiegebied breidt zich al snel uit met een speeltuin, minigolf, wandelwegen, strandzwembad...

1977 Koersel fuseerde met Beringen, Beverlo en Paal. De stad Beringen groeide

uit tot de 3e grootste gemeente van Limburg.

1997 Het strandbadgebouw wordt gedeeltelijk omgebouwd tot een natuureducatief centrum "De Watersnip".

Winterse Heidewandeling

Het Vlaams bezoekerscentrum "De Watersnip" ligt aan de rand van het Militair Domein "Het Kamp van Beverlo". Dit gebied wordt gekend door zijn grote heidegebieden, die recent door een LIFE project DANA (Defensie + Agentschap voor Natuur en Bos = NATuurHerstel) werden hersteld.

Vanuit de Watersnip vertrek je voor een prachtige winterse natuurwandeling op de heide. In een aantal grote begrazingsblokken tref je tijdens het begrazingsseizoen de alom gekende zwarte koeien (Aberdeen-Angusrunderen) aan.

Grote delen van de heideterreinen worden begraasd door Drentse heideschapen onder de hoede van de herders. Door het

Jaarvergadering 2012

Lisette Hauquier

Koersel: het ontstaan en wat je vandaag kan bezichtigen

inzetten van schapen wordt verbossing voorkomen en krijgt de heide (struik- en dopheide) alle kansen om zich optimaal te ontwikkelen. Al het beheer wordt afgetoetst aan het voortbestaan van het zeldzame plantje: de Klokjesgentiaan en het hieraan gekoppeld vlindertje: het Gentiaanblauwtje.

Wandeling in de Vallei van de Zwarte Beek

Midden de jaren '70 had het toenmalig gemeentebestuur van Koersel snode plannen (vernietigende bouwwoede) met de Vallei van de Zwarte Beek + omgeving Koersels Kapelleke. Dankzij enorme inspanningen van de toenmalige milieugroep BERO (voorganger van Natuurpuntafdeling Beringen) is groot onheil voorkomen.

Ondertussen is dit gebied erkend als speerpunt van Europese Topnatuur in Vlaanderen. Natuurpunt tracht reeds meer dan 30 jaar die waarden in stand te houden. Daarnaast wordt via een natuurinrichtingsproject getracht de natuurwaarden verder te herstellen.

Tijdens deze excursie zal je met eigen ogen een stukje prachtige natuur kunnen bewonderen.

Tijdens de zomermaanden wordt een aantal van de drogere percelen begraasd door de Aberdeen-Angusrunderen. Andere droge percelen worden gehooïd, wat voeder oplevert voor de runderen tijdens de winterperiode.

Het natte veengebied vergt speciale beheertechnieken. Enkel rupsmachines zoals de PistenBully en de Soft Track kunnen ingezet worden om de opslag te maaïen. Andere machines zakken weg in het veen. In de te natte gebieden kan er enkel manueel gewerkt worden, wat heel arbeidsintensief is.

Al deze inspanningen komen ten goede van de watersnip, de adoptiesoort van Beringen. De vallei is één van hun laatste broedgebieden in Vlaanderen.

Op deze avontuurlijke wandeling kom je in contact met het natte gedeelte van de Vallei en is het dragen van laarzen aan te bevelen.

Voorstelling van het machinepark met daaropvolgend een terreinwandeling

Tijdens deze excursie zal je van dichtbij kunnen kennismaken met een gedeelte van het (rollend) materieel dat dagelijks

Jaarvergadering 2012

Koersel: het ontstaan en wat je vandaag kan bezichtigen

gebruikt wordt door de professionele en vrijwillige medewerkers van de Vallei van de Zwarte Beek. Je zal alvast gehoord hebben over de PistenBully, een Soft Track, een Gator..., maar hoe zien die machines er uit, en hoe werken ze? Gids en specialist natuurbeheer, Corry Goossens, geeft je een totaalbeeld op de reservaatboerderij en zal een antwoord geven op al je vragen.

Tijdens de wintermaanden wordt een gedeelte van de Aberdeen-Angusrunderen gehuisvest in de stallen op de reservaatboerderij. Je zal hen van dichtbij kunnen bewonderen.

Tijdens de terreinwandeling krijg je een duidelijk beeld van hoe er gewerkt wordt in de vallei. Welke werken worden uitgevoerd voor de adoptiesoort van Beringen: de watersnip, wat is maaien en waarom en hoe wordt er gehooïd, wanneer wordt de bosmaaier of klepelmaaier gebruikt...

Rondleiding in en rond het Bezoekerscentrum "De Watersnip"

In en rond het bezoekerscentrum worden boeiende natuuractiviteiten voor familie-groepen, een vriendenkring, buurtverenigingen, bedrijven, scholen...

georganiseerd.

In het bezoekerscentrum "De Watersnip" krijg je een voorproefje van de natuur van de Zwarte Beek.

Tijdens de rondleiding wordt de werking van het bezoekerscentrum en de werking van de plaatselijke natuurgidsen je toegelicht en wandel je doorheen 6 vaste tentoonstellingen:

- De nachthoek, waar het verhaal van nachtdieren in de vallei wordt verteld.

- Leven in het water.

De voorstelling "Beekdallandschap Zwarte Beek" neemt je 20 min. mee in vogelvlicht van de bron in Hechtel tot de monding in Diest.

- Beekmaquette.

In de turfhoek zie je beelden over hoe vroeger turf werd gestoken.

- Bovenverdieping: natuurbeheer met een luik natuurbeheer op het Militair Domein.

Regelmatig worden tijdelijke tentoonstellingen over diverse onderwerpen opgesteld.

Geologie en mijn stagewandeling

Verhaaltje van een cursist

Eddy Thomassen

De orkaan die over de Pukkelpopweide raasde en doden en gekwetsten naliet, trok tevens een vernietigend spoor door het Natuurdomein Kiewit en het Noordelijk deel van Bokrijk. Zelfs de fietsenstalling aan het Groene Huis moest er aan geloven.

Toen ik de dag nadien door het domein van Kiewit wandelde, zag ik eerst tientallen bomen om liggen. Dagen later, het hele gebied doorkruist, bleken het gewoonweg honderden bomen te zijn, slachtoffer geworden van deze enorme valwind.

In voorbereiding op mijn stagewandeling viel mijn blik toevallig op een ros gesteente onder een omgewaaide zomereik. De hele kluit was aan een grachtkant gewoonweg uit de grond gerukt en maakte de onderliggende aardlaag zichtbaar. Ik heb dan zo'n brokje steen mee naar huis genomen en goed afgespoeld onder de waterkraan. Toen het rossige en korrelige stof van verwijderd en ik mijn kleine loop er over heen liet gaan, zag ik kleine blauwe kristalletjes in kleine adertjes van het rosse gesteente.

Dat vond ik wel boeiend en nam het op donderdag mee naar de cursus om het aan mijn medecursisten te laten zien. Een van hen wou het wel eens meenemen naar zijn schoonbroer, die op de hoogte was van geologie.

Een dag later kreeg ik een e-mail binnen met de melding dat het hier zou gaan om 'ijzeroer' en de kristalletjes zouden met name 'goethiet' zijn. Wat een ontdekking voor een aspirant natuurgids.

Enkele weken later verbleef Likona in de tiendeschuur van Herckenrode. Daar moest ik zeker naartoe. Aan de

stand van geologie deed ik opnieuw mijn verhaal. Ja, als die kristallen blauw waren, ik had geen steen mee, kon het ook om vivianiet gaan. Ik moest het dan maar eens vragen aan een professionele geoloog, die zou mij zeker kunnen helpen.

Het bleek dan wel interessant genoeg te zijn om mijn gegevens even achter te laten. Hij zou dan eens ter plaatse komen kijken. Dat is dan ook gebeurd.

Maar eerst mijn stagewandeling nog. Na een korte PowerPointpresentatie over het herstel van een viertal vijvers op het Natuurdomein Kiewit en een bezoek aan de werkzaamheden, leidde ik mijn toehoorders ook naar de plaats van het ijzeroer. Ik kon hen mijn ontdekking tonen en een eerste uitleg geven. Daarna was het wachten op de geoloog voor de volledige uitleg. Enkele dagen voor onze afspraak kwam ik nogmaals langs mijn boom en tot mijn verwondering had men de stam doorgezaagd. Hierdoor was de wortelkluit weer neergeploft in de gracht en werden mijn stenen terug verborgen. Wat nu?

Geologie en mijn stagewandeling

Verhaaltje van een cursist

Intussen op zoek naar een tiental andere onwortelde populieren en daar vond ik nog veel meer van dat ijzeroer, tot zelfs een echte stenen vloer. Hier stond ook water in de kuilen, ondanks dat het al lang niet meer geregend had: ondoordringbare bodem.

We zijn dan samen, de geoloog en ik, op stap gegaan en hij heeft heel wat locaties bezocht en foto's genomen van het ijzeroer tussen de wortels en in de kuilen. Ik moet toegeven dat de gesprekken onderweg mij wel erg boeiden. Het was nu een kwestie om deze bomen nog even onaangeroerd laten te liggen, zodat men nog met andere liefhebbers van geologie de situatie kon

bestuderen. En dat gebeurde al snel, want enkele dagen later trok ik weer met mensen van de geologische werkgroep het terrein op.

Wat die blauwe kristalletjes aangaat, blijkt dat deze kleur verdwijnt als je het ledlampje van de loep niet gebruikt. Een ledlampje geeft namelijk een blauwachtig licht. De echte kleur van deze kristallen blijkt zwart te zijn en inderdaad goethiet te zijn.

Als dat geen leerrijke les geologie was. Zo zie je maar.

Eddy Thomassen

Cursist Natuurgids 2011 Bokrijk

Paddenstoelen à l'Italiano

André Van de Sande

Micologica in Cuneo

Hasselt 8 maart 2011

Wat krijgt ne mens toch niet allemaal binnen als reclame. De dagelijkse mailtjes bevatten meer reclame dan persoonlijke berichten. Zijn ze dan nog in een vreemde taal worden ze al snel naar de prullenmand verbannen. Ik ruim nogal graag (te snel) die "prullen" op. Zo ook een mail van een vriend die per ongeluk dezelfde weg opging. Gelukkig is er dan nog die prullenmand waar bewuste brief in terug gevonden werd. Samen met een Italiaans bericht waar ik zeer snel een glimp van "micologico" zag instaan. Gelukkig maar dat ik dat bericht kon terugzetten in mijn mailbox. Het opschrift luidde :

GRUPPO MICOLOGICO CEBANO

" REBAUDENGO - PEYRONEL " ONLUS

Via XX settembre, 11 - 12073 CEVA (Cuneo) - tel. 3356921683

sito: www.fungoceva.it www.mostradelfungo.it

E-mail: gmc.ceva@teletu.it - ADERENTE A.M.B

Richard Pawlowski, een fervent paddenstoelenkenner- liefhebber had die uitnodiging gekregen en aan Hugo Vanderlinden en mij doorgespeeld. Geen uurtje later hadden we contact met elkaar en besloten er heen te trekken. Het betrof een internationaal congres over paddenstoelen. Samen met een groots opgevatte paddenstoelententoonstelling. Dat plaats zou hebben in Ceva, een stadje van een 6,000 inwoners. Gelegen in Piemonte, provincie Cuen. 44° 23' 0" noord en 8° 2' 0" oost.

Een rit van 1200 km. bracht ons zonder noemenswaardige moeilijkheden ter plaatse. Na onze aanmelding werden we verwelkomd door de Schepen van Cultuur , de Heerdie ons rondleidde en liet kennismaken met verschillende diensten en persoonlijkheden.

De kennismaking met de Voorzitter van de Grupo Micologica Cebano, de Heer Giovanni Scola, was eerder bescheiden. Hij hield zich nogal op de achtergrond en trad zelden zelf op. Maar zijn organisatie was "af". Kennismaking met de andere 70 mycologen was vlot en aangenaam. Taalproblemen werden snel opgelost. Richard trad op als tolk en met Duits en Frans schoten we goed op. Het origineel gedeelte begon met een gezamenlijk avondeten en een gemoedelijke babbel . Gevolgd door meegebrachte zelfgemaakte drankjes, de een al wat sterker dan de andere. We kregen ook ieder een "Autorizzazione" een toestemming van de provinciale overheid waarmee je de volmacht krijgt om paddenstoelen te mogen plukken.

Paddenstoelen à l'Italiano

Micologica in Cuneo

Dat geldt voor iedere burger.

Woensdag- donderdag- vrijdag en zaterdagvoormiddag brachten we door in de omliggende bossen. We moeten toegeven dat de paden in die bergachtige bossen zeer stijl zijn. Met een temperatuur van ongeveer 30 graden was 't puffen geblazen. Maar het waren zeker niet die drie Limburgers die achterbleven. Paddenstoelen

werden er verzameld om op de tentoonstelling te zetten. Opvallend was de manier van plukken. Vooral de eetbare gingen vlot de mand in. Grote parasolzwam was zeer geliefd. Maar bij de naam "porcini" gingen de oortjes omhoog. In Italië een heilig woord. Ook goed te begrijpen als je weet dat zeer veel gezinnen hun inkomen halen uit de handel in paddenstoelen, vooral de Porcini, het eekhoorntjesbrood. Ganse zakken en kisten worden er

gedroogd aangeboden. In schijven gesneden en gedroogd, mooi gerangschikt in bokalen, oogt dat ook prachtig. En hoe mooier de vorm en rangschikking, hoe duurder het product. Maar het merendeel wordt 'en vrac' aangeboden. Hoe groter de stukken, hoe duurder. Gebroken stukjes zijn vrij goedkoop, maar de sporen (gaatjes) van de maden die er ooit hun voedsel vonden zijn nog merkbaar. Gedroogde maaikes zullen niet smaken zeker? Enkele prijzen : vers eekhoorntjesbrood 22 tot 28 euro per kgr.

Gedroogd tot 35 euro per 100 grammen. Een heel bijzondere en gezochte soort is de keizersamaniet , voor hun de mooi klinkende naam : ovolò. Vers tot 38 euro per kgr. En de allerduurste : de witte truffel 25 euro voor een knolletje ter grootte van een knikker en 75 euro voor een eigrote truffel. Big buissnes.

's Middags verzamelen geblazen met de geplukte paddenstoelen. Na het gezamenlijk middagmaal (met heel veel pasta's) werd er gedetermineerd, mooi gerangschikt, in folie verpakt en de koelkast in tot de zondagse tentoonstelling. Na het gebruikelijk avondmaal en de onmisbare borrel was er ook kans om opgelegde paddenstoeltjes te proeven. Er was er altijd wel eentje die iets bij had. De kunst was om uit die groep van 70 personen de nodige aandacht te trekken dat ze je kwamen trakteren. dat lukte vrij goed.

De zondag was dan de grote tentoonstelling. Een zeer mooie overdekte galerij was de uitgelezen plaats om dergelijke tentoonstelling te houden. Mooie notenhouten

Paddenstoelen à l'Italiano

André Van de Sande

Micologica in Cuneo

deuren, stijlen en vensters vormden samen met de ruwgehakte stenen een knap geheel om een winkelcentrum te bouwen. Iedere handelaar had dan ook zijn uitstalraam versierd met tafereeltjes rond paddenstoelen. Je vond ze tussen de vleeswaren maar ook tussen schoenen en ondergoed. Heksen, elfjes, toverkollen vonden er hun plaats tussen allerlei bronsgroen gebladerte. Lange tafels dienden voor de paddenstoelen op uit te stallen. Een gedrukt plaatje vermeldde de naam. Terwijl per tafel ook de familienaam vermeld werd.

In iedere boog van de galerij hing een foto en voor de tafels stonden er borden met knappe tekeningen en allerhande raadgevingen. Vooral op de giftigheid werd gewezen.

Op de straat zelf stonden dan grote

borden met informatie over de paddenstoel in 't verleden. Met oude foto's waar de truffel met het varken de belangrijkste rol speelde.

Ondertussen hadden de inrichters gezorgd voor voldoende animatie. De markt werd bevolkt door standjes met streekproducten zoals kaas en vooral kastanjes. Deze zijn immers ook een product van eigen streek. Op zeer vele manieren worden ze klaargemaakt.

Als pastei, in vleeswaren, als pasta tot gestoomde- en gepofte kastanjes toe.

Een grote tribune was het decor voor een fungette- en een fungimiss. En op de achtergrond hing er, jawel, een Belgische vlag. Volgens de schepen speciaal voor de drie Belgische bezoekers. Fier dat wij waren. Op gebied van paddenstoelen hebben wij ze niets kunnen leren. En toch hebben we er een grote Limburgse toets aan gegeven. We hadden namelijk van Likona zes stuks "Atlas Paddenstoelen in Limburg" mee gekregen om uit te delen. Eén prijkt er in de stadsbibliotheek. De Voorzitter Giovanni Scola kreeg er een om in zijn vereniging de bibliotheek aan te vullen. Drie stuks gingen naar de universiteit van Rome, Genua en Turijn. En de zesde ging naar de Heer uit Sardinië. Allen spraken ze met lof over deze uitgave. En wij, fier als een gieter mochten een boodschap erin schrijven.

Onvergetelijke dagen waren het. Het contact met die mensen, ondanks taalproblemen was geweldig. Tijdens het laatste middagmaal 's zondags hebben we veel afspraken gemaakt. Niet concreet, maar we kregen hun adressen en we zijn er altijd welkom.

In 't naar huis komen was het stil in de auto. Bij thuiskomst hadden we alle drie over 't zelfde gedacht en gedroomd. Zoiets moet met het organisatievermogen van ons Limburgers hier ook kunnen. 2014? Ik droom maar wat.

Andre

Abonnementen 2012

Tijd om te hernieuwen

Beste natuurgidsen

2011 is bijna voorbij, wil je ook in 2012 ons contactblad Erica ontvangen, vergeet dan niet je abonnement op ERICA te vernieuwen.

Wil je Erica dan ook op het juiste adres toegestuurd krijgen, vergeet dan niet het juiste adres, (waar je Erica wil ontvangen) te vermelden op het overschrijvingsformulier.

Ter herinnering onderstaand de verschillende mogelijkheden van abonnement:

1. Je kan kiezen voor een lidmaatschap 2012 zonder verzekering €8
2. Je kan ook kiezen voor een lidmaatschap 2012 met verzekering voor de wandelingen die je begeleidt, (dit is geen verplichting). Hiervoor betaal je een supplement van €2,75, Je betaalt nu €8 lidgeld + €2,75 (verzekering) totaal €10,75
3. Als beide partners natuurwandelingen willen begeleiden en beiden wensen een verzekering at te sluiten dan betaal je:
lid 1: €10,75 (lidgeld €8 + €2,75verzekering)
lid 2: €2,75 (verzekering)
Totaal: €13,50 (op overschrijving, steeds vermelden beide leden met verzekering)

RekNr: 235-0010248-75.

IBAN: BE05 2350 010248 75

BIC: GEBABEBB

Als je nog vragen hebt, contacteer:

Etienne Vanoirbeek 0476269817, etienne.vanoirbeek@skynet.be

Porcini

Opleiding CleanTechAmbassadeur

Maurice Baillard

Start nieuwe opleiding

De opleiding "CleanTechAmbassadeur" start op maandag 27 februari 2012.

Geloof u ook in een duurzame samenleving en dat we door lokaal te handelen wel degelijk het verschil kunnen maken? Dan is deze vorming CleanTechAmbassadeur iets voor u.

Cleantech is een populaire afkorting van "Clean Technologies". "CleanTech" is een verzamelnaam van producten, diensten en processen op basis van technologieën die het gebruik van onze natuurlijke hulpbronnen optimaliseren en de milieu-impact minimaliseren. Belangrijk hierbij is het uitzicht op economische toegevoegde waarde in combinatie met milieuwinst. Daarbij is het gebruik van hernieuwbare materialen en energiebronnen van belang.

Gedurende deze vorming zullen onze ervaren docenten u inwijden in alle aspecten van CleanTech zodat u inzicht krijgt hoe transitie naar CleanTech tot een duurzame samenleving kan leiden. Daarnaast wordt u specifiek opgeleid om kennis en inzichten over te brengen op een brede waaier van doelgroepen. U ontdekt waar veranderingen reeds zichtbaar zijn en u ervaart wat het inzetten van Clean Technology concreet kan betekenen.

CleanTechPunt vzw is ervan overtuigd dat een ommezwaai in het hart en de geest van burgers in belangrijke mate zal bijdragen tot een transitie van de productie en consumptiepatronen. Daarom organiseert CleanTechPunt vzw opleidingen voor een breed publiek en

geeft het rondleidingen en infosessies over en met de pioniers in de sector: bedrijven of openbare besturen die het CleanTech engagement aangaan.

De vzw wil dit doen door voor de burger de voordelen en effecten van cleantech op het terrein zichtbaar te maken. Dit wordt op een interactieve manier georganiseerd, zodat de burger zijn persoonlijke vragen en bedenkingen rond CleanTech beantwoord ziet. CleanTechPunt vzw bouwt hiervoor de nodige expertise op door CleanTechAmbassadeurs (CTA's) op te leiden en in te bedden in haar organisatie.

De CleanTechAmbassadeur (CTA) wordt opgeleid om deze verandering, deze transitie aan alle geïnteresseerden duidelijk en concreet over te brengen. De CTA kan particulieren, (school)groepen, verenigingen, enz. daar begeleiden/ rondleiden waar veranderingen "zichtbaar" zijn. Zo ervaren deelnemers wat het inzetten van CleanTech voor iedereen kan betekenen.

CleanTechPunt is ervan overtuigd dat deze aanpak leidt tot een verandering in de geesten van de mensen, en wil zo de transitie naar CleanTech-geïnspireerde consumptie- en productiepatronen van onderuit (bottom-up aanpak) ondersteunen.

Voor meer informatie:

- www.CleanTechPunt.be

Voor inschrijvingen:

- info@CleanTechPunt.be

Opleiding CleanTechAmbassadeur

Kostprijs en overschrijvingsgegevens:

Bedrag van CTA opleiding voor particulieren: €160,-

Overschrijven op rekening t.a.v.:
CleanTechPunt vzw
Meeuwerweg 18/b
b-3530 Houthalen-Helchteren

Bank: KBC: BE64 7350 2643 8952
Bic: KREDBEBB
Vermelding: CTA 2012 + Naam

Plaats van opleiding: CleanTechCampus
Houthalen-Helchteren

(indien bouw van Campus niet beëindigd is, wordt opleiding gegeven in de omgeving van de Campus.)

Maurice Ballard
Voorzitter CleanTechPunt vzw

CTA Diplomeringsopleiding 2011 in de raadszaal van gemeentehuis
Houthalen-Helchteren op 02 Dec 2011:

Vooraan van L naar R: Miet Dreezen, Rudy Geenen en Louisa De Coster

Achteraan van L naar R: Jean De Schutter, Jürgen Becherer, Karel Wouters,
Maurice Ballard, Ludo Philipsen, Joseée Reuvers en Patrick Meylaerts.

Opleiding CleanTechAmbassadeur

Programma CTA opleiding 2012.

Les	2012	Lesdeel	Docent	Instelling/Bedrijf
Les 1	27/feb	CleanTech- & transitiekaders	Dr. Ir. Steven Van Passel	UHasselt
Les 2	5/mrt	Energie, TACO2	G.H.J. Ruiters	MTM Holding
Les 3	12/mrt	Transport, logistiek	Ir. Willy Miermans	UHasselt/PHL
Les 4	19/mrt	Ecosysteemdiensten	Ir. Jan Staes	UAntwerpen, ECOBE
Les 5	26/mrt	Grondstoffen	Dr. Ir. Dancel Geysen	Research KUL
Les 6	2/apr	Water	Dr. Alain De Vocht	UHasselt/PHL
Les 7	16/apr	Toerisme, vrije tijd	Griet Geudens	Toerisme Vlaanderen
Les 8	23/apr	Voeding	Dr. Ir. Stef Aerts	KaHo Sint-Lieven en K.U.Leuven
Les 9	30/apr	Bouwen en wonen	Kris Asnong	Coördinator DuBoImburg
Les 10	7/mei	Transformatie van bewustzijn	Wendy Ballard	Maatschappelijke integratie & samenlevingsopbouw OCMW
Les 11	14/mei	Methodiek deel 1	Ellen Vandeplas	CVN
Les 12	21/mei	Methodiek deel 2	Ellen Vandeplas	CVN
CTB 1	nog te bepalen	CleanTech bedrijfsbezoek Melotte	CFO Marlo Fleurinck	Melotte NV
CTB 2	nog te bepalen	CleanTech bedrijfsbezoek AirDeck	Veronique Houben	Houben / AirDack
MRL	nog te bepalen	CTA Modelronleiding	Maurice Ballard	CleanTechPunt

Vormingsactiviteiten

Marc Meert

Niet te missen

De winterperiode is de periode bij uitstek om eens aantal andere natuurelementen, die we in de drukke lente, zomer en herfst activiteiten overslaan, te bekijken en te leren kennen. Bloemen, vogels, paddenstoelen, ... vormen vaak de hoofdbrok op natuurwandelingen. Nu het op dat vlak wat rustiger is, kunnen we rustig te tijd nemen om onze mossen, houtzwammen, en amfibieën eens onder de loep te nemen.

1. Mossen.

Mossen leren kennen is in feite niet zo moeilijk. Niet dat we elk mos op elk ogenblik gemakkelijk zullen kunnen determineren. Maar een hele reeks algemeen voorkomende mossen zijn (in optimale omstandigheden) vrij vlug en gemakkelijk te herkennen. Het vraagt alleen wat tijd en vooral wat inoefenen. Sinds enkele winters hebben we reeds een aantal wandelingen georganiseerd om mossen te leren kennen. Vermits we weten dat herhaling de beste leermeester is blijven we dan ook deze wandelingen organiseren en trachten we deze op allerlei plaatsen in onze provincie te houden. Elke wandeling bekijken we slechts een beperkt aantal mossen (10-20 soorten) en trachten deze aan de hand van een overzichtschema in te studeren.

Wandeling mossen 1 Broekbeemden

Wellen

Datum: zondag 26 februari 2012 van 14 tot 17 uur

Plaats: Gemeentehuis - dorpstraat 25 3830 Wellen

Op deze wandeling trachten we een 20 tal soorten goed herkenbare mossoorten leren kennen. We wandelen vanuit het centrum naar de Broekbeemden in Wellen.

Wandeling mossen 2 De Teut Zonhoven

Datum: zaterdag 28 januari 2012 van 14 tot 17 uur

Plaats: Holsteenbron - Hengelhoefteweg 9, 3520 Zonhoven.

Op deze wandeling trachten we een 20 tal soorten goed herkenbare mossoorten leren kennen. We wandelen tot op de heide om zowel de mossen van de heide en van het bos te leren kennen.

Wandeling mossen 3 Bossen van Gerhagen

Datum: zondag 11 maart 2012 van 14 tot 17 uur

Plaats: Bosmuseum Gerhagen Tessenderlo (Zavelberg 10)

Tijdens deze wandeling van de Werkgroep Ecologie Tessenderlo die open staat voor het grote publiek wordt tijdens de wandeling verteld over het leven van de mossen. Tevens leren we een aantal typische mossen voor een Kempisch bos kennen.

Cursus mossen van BRYOLIM

In het voorjaar 2012 organiseert Bryolim, de werkgroep mossen van LIKONA, een cursus mossen. Deze cursus zal doorgaan in Noord-Limburg.

Vormingsactiviteiten

Marc Meert

Niet te missen

Geïnteresseerden kunnen inschrijven en hun wensen kenbaar maken via de website van Bryolim: www.bryolim.be

Theorie op donderdagen 9, 16 en 23 februari

Excursies op zondagen 4, 18 en 25 maart

Bezoekerscentrum Hageven, Tussenstraat 10, Neerpelt

Inlichtingen en inschrijven: Koen Vandekerckhove, Banneuxstraat 55, 3500 Hasselt. info@bryolim.be

2. Houtzwammen.

Paddenstoelen zoeken in de winter. Ja het kan. Houtzwammen zijn paddenstoelen die soms jaren oud kunnen worden en dus ook vaak in de winter te vinden zijn. Net zoals bij de mossen worden de houtzwammen in de andere perioden vaak over het hoofd gezien. Opvallende soorten zoals de Kopergroenzwam en de Gekraagde aardster krijgen op onze wandelingen al vlugger onze aandacht. Daarom is de winter een uitstekende gelegenheid om ook deze zwammen te leren kennen. Op deze manier kunnen we ook op onze winterwandelingen de kringloop der stoffen mooi illustreren.

Naast dat houtzwammen heel mooi en opvallende kleuren kunnen bezitten, kan je er ook heel wat andere dingen vertellen (zoals het gebruik van de Tondelzwam of de Berkenzwam).

Heb je al eens gehoord van de schilderszwam of de Ziekenhuiszwam? Misschien kom je het allemaal te weten op deze vormingsactiviteit.

Al jaren organiseert Mycolim (de Limburgse paddenstoelenwerkgroep) deze wandeling en ook dit jaar in samenwerking met de Limburgse Natuurgidsen.

Datum: zondag 29 januari 2013 van 14 tot 17 uur

Plaats: Kelchterhoef

Samenkomst: parking kasteelhoeve in Kelchterhoef

Info: Jos Tuerlinx 089 351079

3. Paddenoverzetactie.

Eén van de eerste activiteiten in de natuur is de paddentrek. Met deze activiteit willen we jullie (beginnende en wat meer ervaren gidsen) van dichtbij kennis laten maken met deze bijzondere diertjes. We leren het verschil kennen tussen een pad en een kikker. En hopelijk komen we ook een salamander tegen. Ook het mysterieuze leven van deze groep dieren komt aan bod.

Of we het juiste moment hebben uitgekozen om dit alles goed te kunnen zien, zullen we moeten afwachten. De weersomstandigheden zijn hier enorm belangrijk bij.

Vormingsactiviteiten

Niet te missen

Vanaf februari tot april organiseert men in het Heempark in Genk elke vrijdag en zaterdagavond de overzet met een breed publiek. Wie het geschikte weer wil afwachten kan steeds aansluiten bij de activiteiten van het heempark. Voor meer info kan te terecht op de website van het heempark: www.heempark.be.

Wij kiezen een rustig moment uit (wat betreft aantal deelnemers en hopelijk niet wat aantal waarnemingen) om een dergelijke paddenoverzet en deze amfibieën te gaan bekijken (en misschien horen we ook wel een bosuil roepen).

Datum: vrijdag 2 maart 2012 van 20 tot 22 uur
Plaats: Heempark, Hoogzij 7, Genk

4. Vorming Kaart en Kompas: 24 en 31 maart 2012

Nooit meer de weg kwijt!

Kaart en kompas blijven goedkope en eenvoudige middelen om je te oriënteren en om een wandeling of fietstocht voor te bereiden. Tijdens deze vorming leer je welke soorten kaarten en kompassen er bestaan en welke het beste voor jou geschikt zijn. Je leert stap voor stap je kaart en kompas te begrijpen en te gebruiken. Voorkennis is niet vereist.

Op zaterdag 24 maart krijg je een theoretisch gedeelte, aangevuld met praktische oefeningen. Afspraak aan de Parking Kasteel van het Domein van Bokrijk om 13.45u.

Op zaterdag 31 maart doen we een begeleide kaartleesoefening met opdrachten. Afspraak op de Parking Kattevenia Kattevennen 3600 Genk om 13.50u.

Buiten pen en papier heb je geen materiaal nodig. Goede wandelschoenen voor de 2de les zijn aan te raden.

Prijs per deelnemer: 10 euro voor de 2 lessen. Materiaal en drankje zijn hierin inbegrepen.

Inschrijven via meert-gybels@telenet.be en het bedrag storten op rekening 784-5608054-25 van de Limburgse natuurgidsen met vermelding cursus kaart en kompas.

Een blik op de toekomst (wordt verwacht):

- 25 maart: bloemenwandeling Nederlands Limburg (Werkgroep Ecologie Tessenderlo)
- 21 of 28 april: bloemenwandeling Vlaamse Ardennen (Werkgroep Ecologie Tessenderlo)
- grassenwandeling (Schulen)
- cursus paddenstoelen voor beginners (Mycolim)
- cursus kaart en kompas voor gezinnen
- cursus sporenplanten

Noord-zuidnieuws en mijmeringen over vroeger

Noord-Zuidnieuws

Hier is, zoals gewoonlijk, zoveel verwarrend nieuws zodat ik mij nauwelijks aan een samenvatting durf te wagen.

1. De aansluiting met de Hasseltse ring wordt tegelijk aangesloten. Maar de bruggen over het Albertkanaal moeten bijna allemaal twee meter verhoogd worden. Eerst komt de spoorwegbrug, beter bekend als de Philipsbrug, aan de beurt. (aldus Jo Lieben, woordvoerder – wegen en verkeer). Die brug is onder aan het afbrokkelen, in slechte staat, en dringend aan herstel toe. Daarna komt de verhoging van de brug over het Albertkanaal zodat schepen een bijkomende etage containers kunnen laden.

2. Het aantal rijstroken in de tunnels (omleidingsweg of door Houthalen) komt ter discussie (niet volgens Europese richtlijnen)

3. Wij weten al lang dat wij in een habitat-en vogelrichtlijn gebied zitten. Europa belooft hierbij rekening te houden en ook wat eventuele compensaties betreft. "Groen" kon zich best vinden in het compensatieplan maar voor alle duidelijkheid: "Wij kiezen niet voor een omleidingsweg" aldus Maurice Ballard, voorzitter van "Groen". Op dit moment is er heel wat discussie over de compensaties. Minister Crevits verklaarde immers dat gebieden die men omzet van landbouw-in natuurgebied niet als compensatie mag aanschouwd worden maar als milderende maatregel.

4. Verder zijn er nog heel wat knelpunten en voorstellen tot wijzigingen zodat wij zeker morgen nog niet bezig zijn.

5. Milieuverenigingen en actiescomités zijn nog niet uitgestreden. Zij hebben ook hun probleem aangekaart bij Europa. "Wij zijn al bij Europa geweest en gaan weldra terug" zegt Gust Feyen van de Limburgse Milieukoepel. Daar willen ze eerst een volledig overzicht van compensaties voor het verlies aan natuur.

6. De verbinding met het Europark is ook nog een probleem.

7. Daarbij is tot nog toe met geen woord gerept over het sneltramprobleem. Waar komt hij door? Waar moet hij stoppen? Het gaat toch niet op dat de bevolking alleen maar de lasten moet dragen en er geen nut aan heeft.

Zo kan ik nog een tijdje verder gaan maar dan ga ik het bestek van mijn opdracht te buiten.

Er was eens

Noord-zuidnieuws en mijmeringen over vroeger

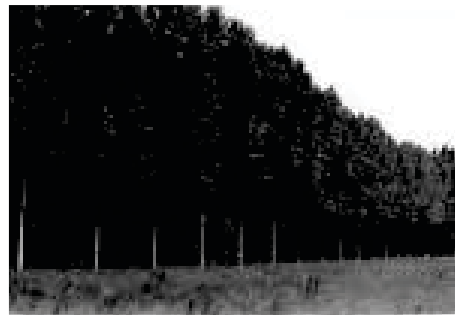
En dan nu over vroeger.

De boomzaag

Een tijdje geleden was ik met mijn vrouw in een gezellig restaurantje. Aan de muren hingen verschillende antieke werktuigen waaronder een oude boomzaag. Mijn gedachten dwaalden af naar mijn jeugdjaren toen ik met mijn vader mee mocht (moest) om enige Canadese populieren te vellen

Het aperitiefje werd opgediend. Mijn vrouw had een aperitief van het huis besteld en ik gaf, zoals gewoonlijk, de voorkeur aan een campari-orange. Terwijl ik proefde via het sprietje zei mijn vrouw: "Gij zegt zo weinig "

Ik antwoordde dat ik in gedachten verzonken was en ik wees naar die oude zagen aan de muur. Het was met zo een boomzaag dat wij haast elke winter een viertal bomen, meer bepaald, populieren, gingen vellen. Volgens de oude veldwet moesten zo 'n bomen op twee meter van de grens van de aanpalende eigendom staan. Populieren, zo zei men, haalden vocht en meststoffen zo ver uit de omliggende gronden als ze hoog waren. Daarom plantte de buur ook een rij populieren op twee meter om het verlies aan meststoffen te compenseren. Dit had voor gevolg dat wij op de meeste plaatsen twee rijen bomen op vier meter van elkaar zagen staan waar weiden van boeren aan elkaar grensden. Natuurlijk hadden de koeien hierdoor ook wel een aangename schaduw. En aangezien wij meerdere kleine stukken weiden hadden konden wij aan een tempo van vier à vijf bomen per jaar nog meerdere jaren verder. De beste populierensoort was de "Robusta" met zijn zilverachtige schors. Het was

een snelle groeier en het hout was goed te bewerken als de bomen niet te nat stonden. Een boomzaag moet men trekken, ze is dus niet met één man te bedienen, vandaar mijn welkome hulp. Zij moet dus in beide richtingen snijden, zo komt het dat de vorm van de tanden gelijkbenige driehoeken zijn en opdat de zaag niet zou spannen in de zaagsnede werden de tanden op hun volle dikte beurtelings links en rechts getrokken.

Er was eens

Noord-zuidnieuws en mijmeringen over vroeger

Het zaagspoor is also dubbel zo breed als de zaagdikte. Daarenboven werd het blad regelmatig ingesmeerd met een stuk zwaard of ander slachtafval van het varken. Aan beide uiteinden was de zaag voorzien van een stok van ongeveer 25 à 30 cm. lang.

Nu kwam de soep. Een ouderwetse maar overheerlijke tomatensoep met balletjes. Was ik te snel of was ik te gulzig? Ik weet het niet. Maar ik weet nog goed dat ik mijn tong verbrandde.

Dan vertelde ik verder: Nu aan het werk. Ik zie vader nog speculeren." Hier moet deze boom vallen" zei hij dan "Niet te dicht bij die waterput en toch ver genoeg van die haag". Hij trok dan een streep op de grond met zijn klompen waar hij de boom wilde liggen hebben. "Precies haak op deze lijn moet de valkeep komen jongen".

Zo zei hij dan. En wij begonnen te zagen. Zo juist mogelijk horizontaal in beide richtingen tot ongeveer een derde van de boomdikte. De schuine keep zelf kapte hij met de bijl omdat dat toch nog sneller ging. Dan trokken wij een krijtstreep, horizontaal, een paar centimeter hoger en dan maar zagen. De goedgeslepen en gezette zaagtanden gleden door het zaagspoor en in een mum van tijd kraakte de boom en plofte neer. Fier als een pauw wees vader dan naar de minimale afwijking van de richting van zijn klompenstreep. Nu nog onttakken en afkorten op vier meter. Dat was een handige maat voor kepers, bruggen en panlatten.

De hoofdschotel werd opgediend het was een varkenshaasje met champignonsaus en heerlijk knapperig gekookte groenten met kroketten. Kortom een degelijke boerenschotel. Hela garçon, wilt gij ons alstublieft nog twee glaasjes rode huiswijn brengen?

"Wat deden jullie met al dat hout op een boerderij?" hoor ik jullie al vragen. Wel zodra een van de kinderen ging bouwen werd al heel wat hout gebruikt voor de dakconstructie. Hiertoe werd op de kop van de stam een tekening gemaakt met bruggen van zeven op twintig centimeter, kepers van zes op zes centimeter en daarlangs planken van twee centimeter en half en panlatten.

Klaar voor het transport naar de zagerij. Het laden van de stammen was steeds een

Er was eens

Noord-zuidnieuws en mijmeringen over vroeger

sinecure. Dit gebeurde op een gewone grote kar. Eerst werd de kar met de berries omhoog in de lucht geduwd met het achterste op een boomstam. Daar werd de stam stevig met een ketting vastgemaakt. Daarna werden de berries weer naar omlaag geduwd tot op de grond en werd de stam ook van voor weer vastgemaakt. Wanneer de kar nu in normale stand, dus horizontaal werd

gebracht dan hing de stam ongeveer dertig centimeter van de grond. Dat deden wij tweemaal, met de twee dikste stammen. De lichtere stammen werden dan gewoon op de kar gerold.

Soms waren de stammen net iets te lang om de kar in evenwicht te krijgen, dan hingen wij ze een beetje schuin zodat het paard er nog gemakkelijk tussen kon. Nu het paard van de stal gehaald, inspannen en op weg naar de zagerij.

Ons dessert kwam er aan, een dame-blanche met warme chocoladesaus en slagroom voor mijn vrouw en voor mij mijn geliefkoosde dessert: chocomousse.

Na enige dagen mochten wij dan ons hout gaan halen. Dit werd dan thuis opgestapeld met latten ertussen, zoals

het hoort, zodat alles goed kon drogen. Het vrij lichte populierenhout droogde dan snel zodat het ook vrij vlug kon ingestreken worden met carbolineum; een product dat zeer doeltreffend was maar sinds enige jaren uit de handel genomen is omdat het te milieubelastend zou zijn. Dit insmeren gebeurde aanvankelijk met een grote borstel maar het gevaar voor huidverbranding deed ons al vlug naar andere middelen grijpen. Ik herinner mij nog goed dat ik een sproeier nam welke diende om de bieten van de zwarte bladluizen te bevrijden en de aardappelen van de coloradokevers en "de plaag", zoals dat nu nog heet, te vrijwaren. De in te smeren stukken lagen netjes tegen elkaar en zo werden ze allemaal aan een zijde besproeid. Dan werden ze een kwart draai gedraaid en zo verder tot ze aan vier zijden behandeld waren.

Nu nog als afsluiter een tas koffie en voor mij een glaasje cognac er bij.

In verband met de boomzaag spreek ik over de tijd van na de tweede wereldoorlog want de tijd dat men de stammen met de hand tot balken, kepers en planken zaagde lag dan al een heel tijdje voor ons. Dat zagen gebeurde namelijk met een kraanzaag, maar meer hierover een volgende maal.

Tot dan.

René.

Boekenplank

Twintigste LIKONA Jaarboek is verschenen

Naar jaarlijkse gewoonte publiceert het provinciebestuur het LIKONA-jaarboek. In de huidige uitgave zijn zeven uitgebreide inhoudelijke artikels opgenomen die een aantal wetenschappelijke onderzoeken uit 2010 weergeven.

En voor de rest...

Zoals jaarlijks bevat ook deze editie nog een bespreking van een vijftigtal publicaties over uiteenlopende aspecten van natuurstudie in Limburg van het afgelopen jaar.

Beheerplannen voor natuurterreinen, evaluatie van natuurverbindingen, waarnemingen van zeldzame paddenstoelen, planten, vlinders, resultaten van afvissingen en bijzondere vogelwaarnemingen zijn maar een greep uit de vele becommentarieerde artikels.

Van elke LIKONA-werkgroep is er een jaarverslag opgenomen waarin de bijzondere resultaten van het afgelopen jaar worden voorgesteld. Een schat aan informatie voor iedereen die met de Limburgse natuur bezig is.

Het jaarboek (100p.) is op een prachtige

manier vormgegeven met talrijke mooie kleurenfoto's en duidelijke, overzichtelijke schema's en tabellen.

Bestellen

De kostprijs is €10 en je kan het jaarboek afhalen of aanvragen in Het Groene Huis. Na het betalen van de factuur krijg je het boek toegestuurd. De vorige jaarboeken zijn nog in voorraad voor wie zijn/haar reeks wil vervolledigen.

LIKONA-secretariaat

Provinciaal Natuurcentrum, Het Groene Huis

Domein Bokrijk, 3600 Genk

tel. 011 26 54 62, fax 011 26 54 55

e-mail: likona@limburg.be

LIMBURGSE KOEPEL VOOR NATUURSTUDIE

Bibliografie en foto's

Coverfoto

- Florent Vandevoort
- www.frorif.be

CVN Toekomstbeeld

- Rosine Van Oost

Jaarveragdering

- Luc en Lisette Vanoppen – Hauquier

Geologie en mijn stagewandeling

- Eddy Thomassen

Paddenstoelen à l'Italiano

- André Van de Sande

Opleiding CleanTechAmbassadeur

- Maurice Baillard

Er was eens

- René Martens

Het artikel "Voetspoor – Van Zammelen naar Tongeren via Romeins aquaduct" geschreven door de heer Albert Van Dalen, dat verschenen is in de Erica Herfst 2011, is een bijdrage uit het tijdschrift "De Natuurgids nr. 6/2010", het tijdschrift voor natuur, milieu en heem in Nederlands Limburg.

www.natuurfoto-zeevang.nl

Foto:
Henny De Groot

Kalender Vormingsactiviteiten 2012

Datum	Thema	Plaats	Uur	Samenkomst	Einde
07 Jan	Jaarvergadering	Koersel	09.30	Feestzaal COR, Pastorijstraat 42	-
28 Jan	Mossen	De Teut Zonhoven	14.00	Holsteenbron Zonhoven	17.00
29 Jan	Houtzwammen	Houthalen-Helchteren	14.00	Parking Kasteelhoeve Kelchterhoef	17.00
09, 16, 23 Feb	Mossen theorie	Neerpelt	-	Zie Pag 23 - 24	-
26 Feb	Mossen	Wellen	14.00	Gemeentehuis, Dorpstraat 25, 3830 Wellen	17.00
27 Feb	Opleiding CleanTechAmb.	Zie programma pag. 22	-	Eerste bijeenkomst: UHasselt	-
02 Mar	Paddenoverzetactie	Genk	20.00	Heempark, Hoogzij 7, 3600 Genk	22.00
04, 18, 25 Mar	Mossen praktijk	Neerpelt	-	Zie Pag 23 - 24	-
11 Mar	Mossen	Bossen van Gerhagen	14.00	Bosmueum Gehagen, Zavelberg 10, Tessenderlo	17.00
24 Mar	Kart en Kompas Theorie	Bokrijk - Genk	13.45	Kasteelparking Domein Bokrijk	17.00
25 Mar	Bloemenwandeling	Nederlands Limburg	-	Later	-
31 Mar	Kaart en kompas Praktijk	Genk	13.50	Parking Kattevenia Genk	17.00
21 of 28 Apr	Bloemenwandeling	Vlaamse Ardennen	-	Later	-
Later	Grassen				
Later	Paddenstoelen				
Later	Kaart en Kompas Gezinsuitstap				
Later	Sporenplanten				

Voor meer info: Zie Vormingsactiviteiten